

Kring vår nya logga

På omslaget till denna skrift ser ni sällskapetets nya logotyp, tecknad av Bengt Olov Albrektson efter Stig Blombergs staty "Harpolekaren och hans son".

Svante harpolekare och hans son Gunnar kommer i sin tur från romanen *Vapensmeden*. Dess handling utspelas som bekant i Jönköping; det är därför som statyn står i stadsparken. Svante har uppfattats som [ett av] Rydbergs språkrör i romanen; men man kan nog gå lite längre än så. Från början hette han Sigge, vilket ju är bildat på det germanska *Sieg* ("seger") och kan ses som en översättning av latinets *victor*, segrare. Och "harpolekare" betyder, i 1800-talets romantiska språkbruk, helt enkelt "skald". Under renskrivningen bytte Rydberg ut namnet – han tyckte kanske att det blev lite väl privat – men behöll den pillemariska upplysningen att harpolekaren hade ett hus i Stockholm och där titulerades "doktor".

Svante skulle alltså kunna ses som en idealiserad bild av "Viktor Skald", av *poeten* Rydberg. Men Gunnar då, hans son? Jag tror att han dels står för "dikten själv", dels (och viktigare) för den ungdom som lät sig inspireras av denna dikt. Namnet är isländska för "kämpe", och Rydberg önskade inget hellre än att hans unga läsare skulle fyllas av lust att kämpa för höga ideal. Att "svärd mot snöda jättar draga, modigt blöda för de svaga", som det heter i *Snöfrid*. Vilket ju för övrigt är den plats där Rydberg först lanserar namnet Gunnar, om vi inte räknar den lista över lämpliga "nordiska" namn som han publicerar i *Handelstidningen* under språkrensningstriden.

Helt utan resultat blev inte dessa ansträngningar. Det finns många vittnesbörd – åtminstone fram till mitten av nittonhundratalet – om män och kvinnor som tog intryck för

livet av hans diktning. Och Gunnar blev under några decennier ett av våra populäraste mansnamn. Nådde man inte själv upp till idealen kunde man i alla fall markera en dröm eller förhoppning...

Skulptören Stig Blomberg (1901–1970) hörde kanske till dem som lät sig påverkas. I alla fall hittar man flera Rydbergsmotiv i hans produktion. Förutom harpolekaren i Jönköping finns det en Snöfrid på fasaden till länsmuséet i Gävle; och i Laholm (och på Göteborgs konstmuseum) finns en underbar grupp som i alla fall lånat namnet – *De badande barnen* – från Viktors diktning. Hans kanske främsta verk rör sig dock inom en mera vuxet sinnlig sfär. Jag tänker på de reliefer i päronträ, med motiv i anknytning till bordets njutningar, som han åstadkom till matsalen i Svenska Amerikalinjens m/s *Stockholm*. Bland annat den hyllning till havannan som avbildas på omslagets baksida.

Tyvärr tycks de ha förstörts vid en ombyggnad efter bara några år. Och själv blev Blomberg passé när trenderna svängde efter andra världskriget. Hans stora verk för teknologgården på KTH, *Tor och bockarna*, blev utsatt för mycken smälek från modernare kollegor. Så kan det gå. Eller för att citera ur en uppsats som kommer längre fram i detta häfte:

Men nu! Allmän stenkastning på honom. Det gör mig ont att se en märklig man så misshandlad, att höra ett senare släkte så fullständigt utdöma ett föregående släktes smak.

Orden gäller här en annan konstnär, men syftningen är allmän. Och till sist är det förstås sitt eget verk som Rydberg melankoliskt siar om.

TORÉ LUND